

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 5 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. SB.6.1.1 · Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme · kolay

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Üç grubu doğru yazar: aile, okul (sınıf), askerî birlik, öğretmenlik yaptığı okul, köy (muhtarlık), mahalle derneği vb. (İkisi doğruysa ölçüt puanının yarısı verilir.)	5
b)	Birinci nedeni çıkarır (yaşının ilerlemesi, büyümesi).	3
b)	İkinci nedeni çıkarır (meslek edinmesi, emekli olması, aile kurup çocuk ve torun sahibi olması, köyden şehre taşınması vb.).	2

a) Örnek cevap: Aile, köydeki okul, mahalle derneği.

b) Örnek cevap: Yaşı ilerledikçe öğrencilikten öğretmenliğe geçti. Emekli olup şehre taşınınca da dernekte gönüllü oldu; torunları doğunca dedelik rolü kazandı.

Sık hatalar: Grup yerine rol yazmak (ör. 'öğretmen'i grup saymak); Nedeni metne dayandırmadan genel cümleler kurmak

2. SB.6.1.1 · Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Annenin grubunun yakın çevreden (mahalle) ve yüz yüze kurulduğunu, Burak'ın grubunun ise uzaktaki kişileri de kapsadığını belirtir.	6
a)	Grupların oluşma biçiminin teknoloji ve yaşam koşullarına bağlı olarak değiştiği çıkarımını yapar.	3
b)	Çevrim içi toplantı yönetme rolünün internet ve iletişim teknolojileri olmadan mümkün olmadığını, annesinin çocukluğunda bu imkânların bulunmadığını açıklar.	6

a) Örnek cevap: Annesinin arkadaş grubu yalnızca mahalledeki çocuklardan oluşuyordu ve yüz yüze görüşüyorlardı. Burak'ın grubunda ise başka şehirlerdeki kuzenleri de var. Demek ki teknoloji geliştikçe gruplar yakın çevrenin dışına taşıyor, grupların oluşma biçimi değişiyor.

b) Örnek cevap: Çevrim içi toplantı ancak internet ve bilgisayar ya da telefonla yapılabilir. Annesi çocukken bu imkânlar olmadığı için böyle bir rol yoktu.

Sık hatalar: Yalnız iki dönemi anlatıp karşılaştırma yapmamak; Değişimin nedenini belirtmemek

3. SB.6.1.2 · Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	İllerin ülkenin farklı ve birbirine uzak kesimlerinde (batı, kuzey, güneydoğu, doğu) olduğunu belirtir.	3
a)	Uzak yerlerde aynı geleneğin yaşatılmasının ortak kültürü ve birlik duygusunu güçlendirdiğini yorumlar.	6
b)	Barışmanın kırılganlıkları giderip insanlar arasındaki bağları güçlendirdiğini açıklar.	6

a) Örnek cevap: İller ülkenin batısında, kuzeyinde, güneydoğusunda ve doğusunda; birbirlerine çok uzaklar. Buna rağmen bayramlar aynı biçimde kutlanıyor. Bu, kültürel bağlarımızın ülkenin her yerinde ortak olduğunu gösterir ve insanları birbirine yakınlaştırır.

b) Örnek cevap: Bayramda küs olanların barışması kırılganlıkları ortadan kaldırır; aileler ve komşular arasındaki bağlar güçlenir, toplumda huzur artar.

Sık hatalar: Haritadaki konum bilgisini kullanmamak; Geleneği anlatıp toplumsal birliğe etkisini yorumlamamak

4. SB.6.1.2 · Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Burak'ın ve Kerem'in önerilerini belirler.	3
a)	Bunların kişisel tercih olduğunu, toplumun bütününe paylaşılan ortak değerler olmadığını gerekçe olarak yazar.	5
b)	Takımın taraftarlarını bir araya getirdiğini kabul eder.	2
b)	Takım tutmanın toplumun tamamını kapsamadığını, rakip taraftarlar arasında ayrılık da yaratabildiğini belirterek görüşün panonun amacına uymadığını gerekçelendirir.	5
c)	Uygun önerilerden birinin (İstiklal Marşı, Türkçe, misafirperverlik) birliği güçlendirmesine yerinde bir örnek verip yorumlar.	5

a) Örnek cevap: Burak'ın futbol takımı ve Kerem'in bilgisayar oyunu. İkisi de kişisel tercihtir; toplumun bütünü tarafından paylaşılan ortak değerler değildir.

b) Örnek cevap: Takım, taraftarlarını gerçekten bir araya getirir. Ancak herkes aynı takımı tutmaz; rakip taraftarlar arasında zaman zaman kırgınlık ve ayrılık da olur. Bu yüzden takım tutmak bütün toplumu birleştiren bir değer sayılamaz.

c) Örnek cevap: Türkçe: Ülkenin her yerinden insanlar aynı dili konuştuğu için birbirini anlar, dertlerini ve sevinçlerini paylaşır; bu da birliği güçlendirir.

Sık hatalar: Kişisel ilgi alanlarını ortak değerlerle karıştırmak; Burak'ın görüşünü gerekçesiz reddetmek ya da kabul etmek

5. SB.6.1.3 · Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme · kolay

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Bir olumsuz etki yazar (Hilal'in kırılması, tartışmanın büyümesi, öğrencilerin öneri sunmaktan çekinmesi, çözüme ulaşamaması vb.).	4
b)	Saygılı bir dil kullanır ve fikri, kişiyi küçümsemekten değerlendirir.	2
b)	İtirazını gerekçelendirir ya da bir öneriyle birlikte sunar.	4

a) Örnek cevap: Hilal kırılır, öteki öğrenciler de öneri sunmaktan çekinir; konuşma tartışmaya döner ve çözüm bulunamaz.

b) Örnek cevap: "Hilal, önerin kitapları korumak için güzel. Ama bazı arkadaşlarımız deftere yazmayı unutabilir. Defteri haftalık değişen bir kitaplık sorumlusu tutsa daha iyi olmaz mı?"

Sık hatalar: Kerem'in davranışını anlatıp etkisini yazmamak; İtirazı tamamen geri çekmek (itiraz etmek de müzakerenin parçasıdır)

6. SB.6.1.3 · Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Top oynayanların bir haklı gerekçesini yazar (hareket etme, oyun oynama ihtiyacı vb.).	4
a)	Oturmak isteyenlerin bir haklı gerekçesini yazar (dinlenme, güvenli ve sakin bir yer ihtiyacı vb.).	4
b)	İki grubun da kullanabileceği uygulanabilir bir çözüm yazar (gün ya da teneffüs sırası, alanın ikiye bölünmesi vb.).	7

a) Örnek cevap: Top oynayanlar teneffüste hareket etmek istiyor. Oturanlar ise sakin bir yerde dinlenmek ve topun çarpmasından korunmak istiyor.

b) Örnek cevap: Alan ikiye bölünsün; bir yarısı oyun, öbür yarısı oturma alanı olsun. Araya bir çizgi çekilsin.

Sık hatalar: Yalnız bir grubu haklı bulmak; Uygulanması mümkün olmayan bir çözüm önermek

Madde	Ölçüt	Puan
a)	En kısa sürede sonuç verecek öneri olarak B'yi belirtir.	2
a)	En kalıcı öneri olarak C'yi belirtir.	2
a)	Seçimlerini tablodaki süre ve etki bilgileriyle gerekçelendirir.	2
b)	A ve C önerilerini birlikte ya da aşamalı olarak uygulamayı içeren bir uzlaşma önerisi yazar (B'nin de eklenmesi kabul edilir).	5
b)	Uzlaşmanın iki tarafın kaygısını (hızlı sonuç ve kalıcılık) nasıl karşıladığını açıklar.	4

a) Örnek cevap: En kısa sürede sonuç veren B'dir, çünkü sonucu hemen görülür. En kalıcı olan C'dir, çünkü alışkanlıklar değiştiği için etkisi uzun sürer.

b) Örnek cevap: Önce sokaklara çöp kutuları konsun (A), aynı anda okullarda ve evlerde atık azaltma eğitimi başlasın (C). Kutular kısa sürede sokakları rahatlatır, eğitim ise sorunu kökten çözer. Böylece iki tarafın istediği de gerçekleşir.

Sık hatalar: Tablodaki bilgiyi kullanmadan görüş bildirmek; Uzlaşma yerine bir tarafı tamamen haklı çıkarmak